

KRONIKA (I półrocze 1990)

15-LECIE INSTYTUTU STUDIÓW NAD RODZINĄ

Instytut Studiów nad Rodziną Akademii Teologii Katolickiej obchodził jubileusz 15-lecia swej działalności. Z tej okazji w sobotę 28 kwietnia 1990 r. do siedziby Instytutu w Łomiankach pod Warszawą przybyli liczni goście, m. in. kardynałowie: Józef Glemp — Prymas Polski, Edouard Gagnon — przewodniczący Papieskiej Rady ds. Rodziny, Henryk Gulbínowicz — metropolita wrocławski, ks. arcybp Bronisław Dąbrowski — sekretarz generalny Episkopatu, ks. bp Marian Przykucki — przewodniczący Komisji Episkopatu ds. Duszpasterstwa Rodzin, biskupi, senatorzy, ministrowie, posłowie, przedstawiciele polskich uczelni katolickich oraz analogicznych instytutów z 12 krajów Europy i Stanów Zjednoczonych. Licznie stawiłi się także dawni i obecni studenci Instytutu.

W telegramie skierowanym na ręce ks. bpa prof. dr. hab. Kazimierza Majdańskiego, założyciela i dyrektora Instytutu, papież Jan Paweł II wyraził mu wdzięczność i uznanie, gdyż *dostrzegając wielkie wartości rodziny i jej zagrożenia w dzisiejszym świecie, włączył wszystkie swoje siły, aby powołać do życia Instytut, którym kieruje do dnia dzisiejszego*. Ojciec św. podziękował również wszystkim pracownikom naukowym, współpracownikom i dobroczyńcom Instytutu, a także podkreślił wkład Instytutu w przygotowania do Synodu Biskupów w 1980 r. poświęconego problemom rodziny. W dalszym ciągu Jan Paweł II pisze: *Zastugi Instytutu i jego pomoc Kościołowi w Polsce, zatroskanemu o losy rodziny i małżeństwa, nabierają szczególnego znaczenia w kontekście przemian zachodzących w naszym kraju. W dobie tych zmian odczuwa się potrzebę odbudowy nie tylko materialnej naszej Ojczyzny, ale nade wszystko tej moralnej — dotyczącej człowieka. Proces degradacji podstawowych wartości moralnych i niepokojący zamęt w prawidłowym odczytywaniu ewangelicznego postannictwa rodziny, nie ominęły także Polski.*

Instytut w ciągu piętnastu lat działalności przygotował zastępy ludzi, którzy dzięki głębokiej i solidnej refleksji teologicznej i antro-

pologicznej mogą dzisiaj nie tylko dobrze rozpoznawać swoje własne powołanie do małżeństwa i przygotować się do zadań rodzicielskich, ale także sami właściwie uformowani służyć teraz wiedzą swoim braciom i siostrą w kraju.

W swojej relacji z 15-lecia Instytutu ks. bp Majdański przedstawił jego genezę, dzieje i perspektywy.

W obradach panelowych m. in. zwrócono uwagę na fakt, że sytuacja ludnościowa Polski budzi niepokój. Naszemu krajowi grozi depopulacja. Nie następuje prosta zastępowalność pokoleń. Weszliśmy w obszar zmniejszającej się reprodukcji. Przyczyną tego jest prowadzona od połowy lat pięćdziesiątych polityka antynatalistyczna, utrwalająca model rodziny małodziejnej, czemu sprzyjał brak poczucia bezpieczeństwa socjalnego. W efekcie staliśmy się społeczeństwem szybko starzejącym się. Postulowano bezzwłoczne podjęcie nowej polityki ludnościowej. Żaden społeczno-gospodarczy program nie może być rozpatrywany bez uwzględnienia jego skutków ludnościowych.

Podczas Mszy św. koncelebrowanej przez kardynałów, biskupów i księży profesorów, pod przewodnictwem Prymasa Polski, słowo Boże wygłosił ks. prof. Tadeusz Styczeń, dyrektor Instytutu Jana Pawła II w Lublinie.

Na zakończenie uroczystości życzenia dla Instytutu Studiów nad Rodziną złożył ks. kard. J. Glemp, zaś zgromadzeni wystosowali telegram do Ojca świętego (gk).

DOKTORAT H. C. KS. PROF. LOTHARA ULLRICHA

15 stycznia 1990 r. odbyła się w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie uroczystość nadania tytułu doktora honoris causa tej uczelni wybitnemu teologowi z NRD, ks. prof. dr. Lotharowi Ullrichowi. Uroczystego otwarcia posiedzenia Senatu i Wydziału Teologicznego ATK, na którym przeprowadzono promocję doktoratu honoris causa dostojnego gościa, dokonał rektor uczelni, ks. prof. dr hab. Helmut Juros. Ks. Rektor w słowie wstępnym, wygłoszonym w języku niemieckim, powitał ks. prof. Ullricha, jego krewnych oraz przedstawicieli ambasady NRD i RFN, a potem wskazał krótko na zasługi dostojnego gościa w zorganizowaniu i prowadzeniu Berlińskich Kolokwiów, które poza wymiarem naukowym miały charakter europejski dzięki temu, że przyczyniały się do przewycięzania napięć podzielonej Europy oraz niemieckiego i polskiego narodu. Ks. Rektor na zakończenie stwierdził, iż uczelnia nadając wybitnemu profesorowi z NRD tytuł doktora honoris causa nie tylko włącza go w swoją wspólnotę, lecz także obdarowuje go tym, co ma najcenniejszego.

Następnie ks. prof. dr hab. Jan Łach, dziekan Wydziału Teologicz-

nego ATK, odczytał decyzję Rady Wydziału przyznającą tytuł doktora honoris causa ks. prof. dn. L. Ullrichowi. Laudację wygłosił i promocji dokonał ks. prof. dr hab. Andrzej Zuberbier.

Po promocji ks. prof. Lothar Ullrich podziękował serdecznie za to wyróżnienie oraz wygłosił wykład na temat dialogu międzysobowego. Pełne teksty wystąpień podczas promocji zostały zamieszczone w niniejszym numerze „Studia Theologica Varsaviensia”.

PARLAMENTARZYSCI ZACHODNIOEUROPEJSCY W ATK

23 stycznia 1990 r. w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie odbyło się spotkanie przedstawicieli partii chrześcijańsko-demokratycznych Parlamentu Europejskiego z profesorami tejże uczelni. Spotkanie miało charakter dyskusji roboczej na temat sytuacji społeczno-politycznej w Polsce. Na wstępie rektor ATK, ks. prof. dr Helmut Juros powitał zebranych, wśród których byli: prezydent chrześcijańsko-demokratycznej frakcji Parlamentu Europejskiego, dr Egon Klepsch oraz rektor warszawskiej Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego — Akademii Rolniczej, prof. dr Wiesław Barej.

Przedmiotem zainteresowania parlamentarzystów zachodnioeuropejskich, na pytania których odpowiadali profesorowie ATK i rektor SGGW-AR, były następujące zagadnienia: pluralizm polityczny, etos pracy, kryzys ekonomiczny i sposoby jego przezwyciężenia, stan rolnictwa i nauk rolniczych w Polsce oraz perspektywy ich rozwoju, rola Kościoła i inspiracje chrześcijańskie w rozwiązywaniu aktualnych problemów społeczno-ekonomiczno-politycznych w naszym kraju.

Na zakończenie kilkugodzinnej dyskusji rektor ATK podkreślił stałą potrzebę dążeń do jedności Europy i wielopłaszczyznowej współpracy między narodami — czego skromnym wyrazem jest również spotkanie parlamentarzystów zachodnioeuropejskich i profesorów polskich w ATK.

WSPÓLPRACA MIĘDZYUCZELNIANA

1. Seminarium nt. „Polityka a moralność”

Dnia 16 maja 1990 r. przybyła na ATK kilkunastoosobowa grupa profesorów Uniwersytetu Łódzkiego, z jego rektorem na czele, by uczestniczyć w kolejnym seminarium międzyuczelnianym. W ciągu minionych dwóch lat profesorowie ATK parokrotnie byli zapraszani do udziału w sesjach naukowych kadry nauczającej i studentów na Uniwersytecie Łódzkim, gdzie wygłaszali wykłady z zakresu etyki, filozofii chrześcijańskiej i nauki społecznej Kościoła. Seminarium między-

uczelniane w ATK, w którym uczestniczyli profesorowie z ks. rektorem Helmutem Jurosem na czele oraz studenci, było poświęcone bardzo aktualnemu, szeroko dyskutowanemu w Polsce, tematowi: *Polityka a moralność*.

2. Wykłady profesorów z RFN

W ramach realizacji umowy o współpracy i wymianie naukowej między ATK i uniwersytetami w Moguncji oraz Bonn, profesorowie tych uczelni wygłosili wykłady gościnne w Akademii Teologii Katolickiej.

Dnia 20 marca 1990 r. wykłady na ATK wygłosili profesorowie z Moguncji: prof. dr Stefan Knobloch, *pastoralista*, nt. *Czy Kościół w Niemczech jest obrońcą ubogich?* oraz prof. dr Gerhard Schmed, *socjolog*, nt. *Liturgia i etologia*.

27 marca 1990 r. prof. dr Hubert Frankemölle, *bibliista* z Paderborn, wygłosił w ATK dwa wykłady: *Pierwotne chrześcijaństwo jako zreformowany judaizm? Jezus i św. Paweł jako Żydzi* oraz *Św. Paweł i jego interpretacja śmierci Jezusa*.

6 czerwca 1990 r. w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie odbyło się jednodniowe naukowe spotkanie grupy profesorów z Wydziału Teologicznego Uniwersytetu w Bonn z profesorami, studentami oraz władzami warszawskiej uczelni reprezentowanymi przez rektora ks. prof. dr. hab. Helmuta Jurosa i prorektora ks. prof. dr. hab. Edmunda Morawca.

Międzyuczelniane kolokwium, na które tym razem przybyli: prodziekan Wydziału Teologicznego i zarazem kierownik katedry teologii fundamentalnej na Uniwersytecie w Bonn ks. prof. Hans Waldenfels, dyrektor Instytutu Historii Kościoła ks. prof. Ernst Dassman, kierownik katedry chrześcijańskich nauk społecznych i socjologii ks. prof. Lothar Ross a także księży profesorowie: Hans Jorissen (dogmatyka), Josef Wohlmuth (dogmatyka), Klemens Scholter (historia teologii), Gabriel Adrianyi (historia Kościoła) oraz Wilhelm Breuning (dogmatyka), jest kontynuacją stałej współpracy, jaka od 1978 roku rozwija się między tymi dwiema uczelniami. Oprócz indywidualnych spotkań i konsultacji między profesorami, odbyły się w grupach tematycznych trzy sesje inicjowane wykładami niemieckich gości. Prof. Hans Waldenfels wygłosił wykład na temat eklezjologii Soboru Watykańskiego II, prof. Lothar Ross mówił na temat: *Chrześcijańska demokracja — społeczna gospodarka rynkowa*, natomiast prof. Ernst Dassman podjął problem władzy w Kościele starożytnym.

SYMPOZJA

1. „Ojcowie Kościoła wobec pieniądza”

Dnia 22 lutego 1990 r. na Wydziale Kościelnych Nauk Historycznych i Społecznych ATK odbyło się sympozjum na powyższy temat, zorganizowane przez Sekcję Patrologii. Oto jego program:

- Ks. prof. dr hab. Wincenty Myszor, dziekan ww. Wydziału: Otwarcie sympozjum.
- Ks. prof. dr hab. Helmut Juros, rektor ATK: Słowo wstępne.
- Dr Roman Pamkiewicz (Gdańsk): *Stosunek św. Cypriana do bogactwa i pieniądza.*
- Mgr Józef Pudliszewski (Gdańsk): *Problematyka ekonomiczna w nowo odkrytych listach św. Augustyna.*
- Doc. dr hab. Julian Jundził (Gdańsk): *Łacińscy Ojcowie IV i V wieku przeciw tezauryzacji pieniądza.*
- Ks. dr Bazyli Degórski (KUL): *Starożytni chrześcijanie wobec Żydów.*
- Ks. dr Lucjan Bielas (PAT): *Ustawa szkolna cesarza Juliana.*
- Ks. prof. dr hab. Emil Stanuła (ATK): Zamknięcie sympozjum.

2. „Kościoł a Żydzi i judaizm”

W czerwcu 1989 r. Wydział Teologiczny Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie zorganizował pierwsze spotkanie teologów polskich, poświęcone reorientacji Kościoła wobec Żydów i judaizmu. Wzięli w nim udział uczestnicy przygotowywanego wtedy wyjazdu na międzyreligijne seminarium chrześcijańsko-żydowskie zorganizowane przez Spertus College of Judaica w Chicago. Warszawskie sympozjum okazało się nader pomocne w nawiązaniu partnerskiego dialogu z przedstawicielami Żydów amerykańskich. Jednocześnie ATK podjęło się opracowania szerokiego programu badań nad judaizmem i stosunkami katolicko-żydowskimi. Ma to być program ściśle teologiczny, służący zbliżeniu zwaśnionych przez wieki, a przecież bratnich, wspólnot religijnych.

W ramach realizacji tego programu i w nawiązaniu do ubiegłorocznego spotkania Wydział Teologiczny ATK zorganizował w dniach 3 i 4 kwietnia 1990 r. II Sympozjum Teologiczne *Kościół a Żydzi i judaizm*. Zasadniczym celem była odpowiedź na pytanie, czy dialog z wyznawcami judaizmu naprawdę się w Polsce rozpoczął, co zostało zrobione, na czym polega specyfika kontaktów w naszym kraju i jakie są perspektywy i zadania na najbliższą przyszłość. Sympozjum zgromadziło prawie 100 uczestników z całej Polski i z zagranicy, zarówno

katolików jak przedstawicieli innych wyznań chrześcijańskich oraz Żydów.

A oto program 2-dniowego sympozjum:

3 kwietnia 1990 r.:

— *Inauguracja* Sympozjum przez ks. prof. dra hab. Helmuta Jurosa, Rektora ATK.

— *Słowo wstępne* dra Mordechaia Palzura, ambasadora Izraela w Rzeczypospolitej Polskiej.

— *Słowo wstępne* ks. bpa prof. dra hab. Henryka Muszyńskiego, przewodniczącego Komisji Episkopatu Polski do Dialogu z Judaizmem.

— *Stan i perspektywy dialogu chrześcijańsko-żydowskiego w Wielkiej Brytanii* — rabin dr Norman Solomon.

— *Kardynał August Hlond (1926—1948) wobec Żydów* — ks. bp prof. dr hab. Henryk Muszyński.

— *Kilka uwag o istocie dialogu* — dr Jakub Gorczyca TJ.

— *Stan i perspektywy dialogu katolicko-żydowskiego w Polsce* — dr Stanisław Krąkowski.

— *Stan i perspektywy dialogu katolicko-żydowskiego w Polsce* — ks. dr Waldemar Chrostowski.

— *Przekonania religijne jako źródło antysemityzmu* — ks. dr Zdzisław Króplewski.

— *Żydzi i judaizm w nauczaniu Jana Pawła II podczas pielgrzymek do Ojczyzny* — ks. prof. dr hab. Andrzej Zuberbier.

4 kwietnia 1990 r.:

— *Wkład katolickiego ruchu pokojowego „Pax Christi” na rzecz dialogu chrześcijańsko-żydowskiego* — dr Etienne de Jonghe.

— *Chrześcijaństwo i Żydzi w Związku Radzieckim — obawy i nadzieje* — mgr Michał Klinger.

— *Posiew międzyreligijnego Seminarium w Chicago* — ks. doc. dr hab. Michał Czajkowski.

Materiały powyższego Sympozjum zostaną opublikowane w „Collectanea Theologica” II/1991. Materiały I Sympozjum zostały włączone do „Collectanea Theologica” III/1990.

3. „Zadania kaznodziejstwa w nowej sytuacji narodu i Kościoła w Polsce”

W ostatnich miesiącach dokonują się głębokie przemiany społeczno-polityczne w naszym kraju, a także w innych krajach Europy Środkowo-Wschodniej. Mówi się o końcu epoki komunistycznej. Powstaje nowa jakościowo sytuacja, naznaczona z jednej strony wyzwaniem się narodów spod totalitaryzmu i wkraczaniem na drogę demokratyzacji, pluralizmu, wolności, suwerenności..., a z drugiej strony potrzebą

wyjścia z niezwykle głębokiego kryzysu ekonomicznego, moralnego, politycznego — z zapaści cywilizacyjnej.

W takiej sytuacji narodu polskiego stało się także przed Kościołem pilne zadanie przezwyciężenia negatywnych skutków minionej epoki w dziedzinie religijno-moralnej, społeczno-politycznej i ekonomicznej, a także obowiązek pozytywnej pracy nad podniesieniem poziomu religijności, moralności, ekonomii, aktywności i kultury politycznej społeczeństwa polskiego.

Zważywszy, iż dla większości Polaków-katolików niedzielne kazania stanowią podstawowy środek systematycznej formacji religijno-moralnej i chrześcijańsko-społecznej, wykładowcy homiletyki polskich uczelni teologicznych postanowili przeanalizować i syntetycznie przedstawić zadania kaznodziejstwa w aktualnej sytuacji narodu i Kościoła w Polsce. Do udziału w sympozjum byli zaproszeni również zainteresowani duszpasterze parafialni.

Program sympozjum Sekcji Homiletów Polskich, odbytego w ATK w dniu 19 kwietnia, przedstawiał się następująco:

— Msza św. koncelebrowana przez uczestników sympozjum. Przewodnictwo i homilia: J. E. ks. bp Edward Frankowski, biskup pomocniczy przemyski.

— J. M. Rektor ATK, ks. prof. dr hab. Helmut Juros: *Słowo wstępne*.

— Przewodniczący SHP, ks. doc. dr hab. Antoni Lewek: *Wprowadzenie*.

— Dyskusja panelowa o sytuacji w Polsce:

1. J. E. ks. bp Edward Frankowski — *Status Kościoła, życie parafii*
 2. Dr Stefan Frankiewicz, redaktor naczelny „Więzi” — *Przemiany społeczno-polityczne*.
 3. Dr Stanisława Grabska, wiceprezes warszawskiego KIK-u — *Stan religijno-moralny*.
- Referaty o zadaniach kaznodziejstwa:
4. Ks. dr Czesław Murawski, przewodniczący Komisji Synodalnej ds. Rodziny — *Pomoc kaznodziejsko-wychowawcza i charytatywna Kościoła dla rodziny polskiej*.
 5. Doc. dr hab. Krystyna Ostrowska, kierownik Katedry Psychologii Społecznej i Penitencjarnej ATK — *Zadania kaznodziejstwa w obliczu wzrastającej patologii społecznej*.
 6. Ks. dr Piotr Jarecki (PWT, Warszawa) — *Wychowanie do społecznej aktywności i kultury politycznej jako zadanie kaznodziejstwa*.
 7. Ks. dr Jan Twardy (Przemyśl) — *Projekt opracowania nowoczesnego podręcznika homiletyki*.

4. Ku czci ks. prof. Jana Pryszmonta

Sekcja Teologii Moralnej na Wydziale Teologicznym ATK zorganizowała sympozjum dla uczczenia pracy naukowej ks. prof. dr. hab. Jana Pryszmonta z okazji jego przejścia na emeryturę. Sympozjum odbyło się dnia 17 maja 1990 roku w gmachu ATK.

Program sympozjum był następujący:

- Msza św. pod przewodnictwem ks. biskupa dr. Edwarda Kisielea (Białystok), z homilią ks. biskupa prof. dr. hab. Edwarda Ozorowskiego (Białystok—ATK).
- Sesja naukowa:
 1. *Słowo wstępne* — ks. prof. dr. hab. Jan Łach, dziekan Wydziału Teologicznego.
 2. *Twórczość naukowoteologiczna ks. prof. dr. hab. Jana Pryszmonta* — ks. prof. dr. hab. Stanisław Olejnik (ATK).
 3. *Ze wspomnień o drodze życiowej ks. prof. Jana Pryszmonta* — Ks. biskup dr. Edward Kisiel.
 4. *Neotomizm w posoborowej teologii moralnej w ocenie Magisterium Ecclesiae* — ks. doc. dr. hab. Franciszek Greniuk (KUL).
 5. *Przestanie starości* — ks. dr. Tadeusz Sikorski (Łódź).

Z WYDZIAŁU TEOLOGICZNEGO

1. HABILITACJE

Ks. Julian Warzecha, *Znaczenie i pochodzenie biblijnej formuły „postać słowo”*.

Recenzenci: ks. prof. dr. hab. Józef Homerski (KUL)
 ks. prof. dr. hab. Hugolin Langkammer (KUL)
 ks. prof. dr. hab. Józef Wiesław Rosłon (ATK)

Data kolokwium habilitacyjnego: 26 luty 1990.

Ks. Antoni Kurek, *Wierzenia i obrzędy Gidarów, ludu północno-kameruńskiego. Studium historyczno-hermeneutyczne*.

Recenzenci: prof. dr. hab. Zygmunt Komorowski (UW)
 prof. dr. hab. Andrzej Zajączkowski (PAN)
 ks. doc. dr. hab. Władysław Kowalak (ATK)

Data kolokwium habilitacyjnego: 19 marca 1990.

2. DOKTORATY

Ks. Stanisław Gręś, *Relacja „Duch Święty — Maryja” we współczesnej teologii katolickiej (1965—1985).*

Promotor: ks. doc. dr hab. Lucjan Balter

Recenzenci: ks. prof. dr hab. Stanisław Celestyn Napiórkowski (KUL)
ks. bp prof. dr hab. Edward Ozorowski (ATK)

Data obrony doktorskiej: 27 listopada 1989.

Ks. Kazimierz Matwiejuk, *Życie liturgiczne we wskrzeszonej diecezji podlaskiej w latach 1918—1962.*

Promotor: ks. prof. dr hab. Bogusław Nadolski

Recenzenci: ks. prof. dr hab. Romuald Rak (KUL)

ks. doc. dr hab. Jerzy Stefański (ATK)

Data obrony doktorskiej: 11 stycznia 1990.

Ks. Andrzej Świętaczak, *René Coste'a teologia społeczna na przykładzie zagadnienia wojny i pokoju.*

Promotor: ks. prof. dr hab. Stanisław Olejnik

Recenzenci: ks. prof. dr hab. Seweryn Rosik (KUL)

ks. doc. dr hab. Alojzy Marcol (ATK)

Data obrony doktorskiej: 11 stycznia 1990.

3. MAGISTERIA

Październik 1989: Anna Lubryka, *Zadania rodziny w procesie chrześcijańskiego wychowania w Listach Pasterskich ks. kard. prymasa Stefana Wyszyńskiego*; Julianna Grabowska, *Maryjna droga Sióstr Salezjanek w Polsce w latach 1950—1975*; Włodzimierz Kwieciński, *Kościół Chrystusowy w personalistycznej interpretacji ks. Czesława S. Bartnika*; Wanda Banachomska, *Muzułmańska koncepcja człowieka w perspektywie spotkania Kościoła z islamem*; Beata Bekisz, *Elementy istotne magii klasycznej w zjawisku cesarzy w polskiej kulturze ludowej w XVI i XVIII w.*; Beata Krawczyk, *Argumentacja religijna we współczesnych wypowiedziach antysemickich w Polsce*; Iwona Suska, *Mit Złotego wieku i jego współczesne odpowiedniki w ujęciu Mircea'a Eliadego*; Elżbieta Lutnik, *Akomodacja melanezyjskiego pojęcia Mana w misyjnej katechezie o łasce*; Jerzy Stypa, *Budżet czasu wolnego i jego funkcja religijna młodzieży katechizowanej w parafii pw. Ścięcia św. Jana Chrzciciela w Tychach*; Henryk Urbański, *Proces osiągnięcia szczęścia przez osobę ludzką według P. Teilharda de Chardín*; Adam Samoraj, *Zagadnienie twórczości własnej ucznia w świetle literatury pedagogicznej i jej zastosowania*

wanie w dydaktyce katechetycznej; Beata Sliwińska, *Religijne aspekty ruchu Mau Mau w Kenii*.

Listopad 1990: Alicja Kuprewicz, *Wychowanie do modlitwy dziecka przedszkolnego w świetle wybranych publikacji katechetycznych*; Maria Żerańska, *Etyczne aspekty diagnostyki prenatalnej w świetle piśmiennictwa krajów języka francuskiego*; Krzysztof Bernacki, *Proces formacji dorosłych we wspólnotach życia chrześcijańskiego*; Małgorzata Majszczyk, *Wychowanie eucharystyczne w katechizmie „Zostań z nami, Panie” w świetle dokumentów reformy liturgicznej*; Marian Kubecki, *Realizacja Konstytucji Soborowej o Liturgii w diecezji katowickiej według „Wiadomości Diecezjalnych” w latach 1960—1970*.

Styczeń 1990: Andrzej Kruszyński, *Kult Eucharystii w Pismach świętego Jana de la Salle*; Teresa Bielecka, *Katecheza ludu wiejskiego i robotniczego podejmowana na łamach „Posiewu” (1905—26) przez ks. Ignacego Kłopotowskiego*; Janina Ołów, *Wpływ środowiska rodzinnego na rozwój wiary małego dziecka w świetle wybranych publikacji katechetycznych*; Krystyna Żurkowska, *Etos narodu polskiego na łamach miesięcznika „Królowa Apostołów” (roczniki 1982—1987)*; Urszula Poświętowska, *Religijność młodzieży społecznie nieprzystosowanej (na podstawie badań empirycznych)*; Piotr Twardowski, *Wpływ przekazu filmowego na postawy młodzieży wobec Kościoła*; Dariusz Bućko, *Kierunki i formy pracy katechetycznej z dorosłymi w parafii w oparciu o polskie publikacje katechetyczne*; Bożena Kiliańska, *Zagadnienie cierpienia w Katechizmie Religii Katolickiej*; Leszek Lewoc, *Zadania Związków Zawodowych w świetle przemówień Jana Pawła II do świata pracy*; Elżbieta Napierała, *Nadzieja źródłem dynamizmu chrześcijańskiego w nauczaniu papieża Jana Pawła II*.

Luty 1990: Katarzyna Kędziorek, *Metodyka misyjna M. Ricciego w świetle nauki Pawła VI*; Marek Kalinka, *Kościół w „Homiliach o Pieśni nad pieśniami” Orygenes*; Marek Karny, *Ozędzie wolności i wyzwolenia w ewangelizacyjnym postannictwie Kościoła w świetle adhortacji apostołskiej „Evangelii nuntiandi”*; Ireneusz Miernicki, *Tajemnica człowieka jako obrazu i podobieństwa Bożego w nauczaniu Jana Pawła II*; Franciszek Różański, *Godność chrześcijanina według Apokalipsy św. Jana*.

Marzec 1990: Maria Erlebach, *Teologia wspólnoty zakonnej w regule i konstytucjach Zgromadzenia Sióstr Szkolnych de Notre Dame*;

Zdzisław Kaczmarczyk, *Relacje pomiędzy środkami społecznego przekazu, kulturą a ewangelizacją w świetle najnowszych dokumentów Kościoła*; Henryk Goraus, *Katecheza dorosłych pomocą dla rodziców w chrześcijańskiej formacji ich dzieci*; Mirosław Szlagor, *Lęk w teorii Antoniego Kępińskiego a odpowiedzialność moralna*; Jarosław Olszewski, *Chorzy i cierpiący jako „wybrana cząstka Kościoła” w nauczaniu Jana Pawła II w audiencjach środowych w latach 1978—1983.*

Kwiecień 1990: Jerzy Limanówka, *Formacja duchowa alumnów według nauki Jana Pawła II*; Benedykt Barszcz, *Godność osoby ludzkiej w ujęciu ks. Wincentego Granata*; Dariusz Buksik, *Zagadnienia katechumenatu w nauczaniu Kościoła od Soboru Watykańskiego II*; Józef Klimurczuk, *Misja dominikańska w Japonii*; Zbigniew Formella, *Wartości moralne przyrzeczenia i prawa harcerskiego*; Krzysztof Niegowski, *Kryzys wartości moralnych i widmo współczesnej wojny w nauczaniu społecznym Jana Pawła II*; Przemysław Pawelski, *Uzasadnienie nierozzerwalności małżeństwa w nauczaniu Jana Pawła II*; Michał Rychert, *Godność ciała a małżeńska jedność w katechezie Jana Pawła II*; Tadeusz Strómski, *Zasadnicze treści pojęcia cywilizacji miłości w nauczaniu Jana Pawła II*; Janusz Tokarczyk, *Źródła i podstawy godności człowieka w nauczaniu Jana Pawła II*; Jacek Żurawski, *Program odnowy moralnej młodzieży polskiej w nauczaniu Jana Pawła II*; Jan Niemiec, *Teologia formularza mszalnego związanego z obrazem Maryi Panny Różanostockiej (Studium teologiczno-liturgiczne)*; Ireneusz Słwiński, *Msza święta niedzielna z udziałem młodzieży w świetle polskiej literatury teologicznej*; Tomasz Zaczekiewicz, *Model świętości kapłana w pismach Columbana Marmiona i jego aktualność w dobie dzisiejszej*; Joanna Gędek, *Ideał postuszczenia zakonnego w Zgromadzeniu Sióstr Franciszkanek od Cierpiących jako najpewniejsza droga wypełniania planów Bożych*; Paweł Gajewski, *Nawrócenie w Księdze Izajasza 1—39*; Władysław Woźniak, *Jezus Chrystus a Samarytanie*; Arkadiusz Skodowski, *„Radość w cierpieniu” w teologii świętego Pawła Apostoła.*

Maj 1990: Jacek Ambroszczyk, *Nowość kultu w duchu i prawdzie (J 4, 23)*; Waldemar Graczyk, *Biblioteka Katedralna Płocka od XII do połowy XIX wieku*; Jerzy Petera, *Samobójstwo — wyzwanie rzucone miłości*; Sabina Borucka, *Miłość jako noczelna zasada życia chrześcijańskiego w świetle pism ks. Ignacego Kłopotowskiego*; Danuta Łomnicka, *Przygotowanie do małżeństwa w świetle środowych przemówień Jana Pawła II w latach 1979—1984*; Irena Piętara, *Wezwanie do moralnego odrodzenia narodu w świetle pielgrzy-*

mek Jana Pawła II do Ojczyzny; Jan Burghardt, *Metody nauczania w katechezach Księdza Wincentego Zaleskiego*; Marek Siatkowski, *Chrystologia konstytucji „Dei Verbum” Soboru Watykańskiego II*; Grzegorz Zyznowski, *Teologiczne podstawy kultu maryjnego według adhortacji Pawła VI „Marialis cultus” i encykliki Jana Pawła II „Redemptoris Mater”*; Daniel Brzeziński, *Zróżdła teologii wyzwolenia Gustavo Gutierrez. Studium teologiczne*; Sławomir Krasinski, *Zbawcza wartość pracy w encyklice Jana Pawła II „Laborem exercens”*; Stefan Bujak, *Łódzka piesza pielgrzymka na Jasną Górę w okresie powojennym i jej duszpasterskie oddziaływanie*; Stefan Majewski, *Działalność charytatywna w diecezji łódzkiej w okresie międzywojennym w latach 1920—1939*; Grzegorz Swiech, *Praktyki religijne w środowisku wiejskim i małomiasteczkowym na przykładzie parafii dekanatu tuszyńskiego w latach 1981—1988*; Ewa Orzechowska, *Osoba wychowawcy chrześcijańskiego w świetle poglądów i przykładu życia błogosławionego Jerzego Matulewicza*; Ewa Jaskólska, *Model wychowania eucharystycznego w katechezie I-komunijnej prowadzonej przez katechetów warszawskich*; Róża Beata Kruczała, *Formy pracy zespołowej w podręcznikach metodycznych dla katechezy klas VII i VIII w świetle literatury pedagogicznej*; Agnieszka Nożyńska-Demianiuk, *Metody aktywizacji uczniów w podręcznikach metodycznych dla katechezy szkół średnich w świetle literatury pedagogicznej*; Ireneusz Bochyński, *Przeszkody do zawarcia małżeństwa w ujęciu prawa kanonicznego i polskiego prawa cywilnego*; Jan Cholewa, *Aspekty teologii wyzwolenia człowieka w Ruchu Światło—Życie*; Jacek Grzesiak, *Interpretacja teologiczna pojęcia „diakonia” w Ruchu Światło—Życie*; Tadeusz Jaros, *Eucharystia w życiu Karola de Foucauld*; Mariusz Staszczuk, *Rozwój sieci domów zakonnych żeńskich habitowych w diecezji łódzkiej w latach 1920—1939*; Jerzy Jędrzejczyk, *Cierpienie i krzyż w życiu i widzeniach Sługi Bożej Wandy Malczewskiej*; Jarosław Pater, *Eucharystia Kościoła prawosławnego w ujęciu „Wiadomości Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego” (1971—1986)*; Jarosław Woźniak, *Elementy eklezjologii Jana XXIII*; Krzysztof Nykiel, *Martyrologium duchowieństwa diecezjalnego w Łodzi w latach 1939—45*; Bogdan Heliński, *Dzieje parafii Zgierz w latach 1818—1948*; Krystyna Dąbrowska, *Umiłowanie Kościoła — wspólnoty jako jeden ze specyficznych rysów duchowości Franciszkanek Misjonarek Maryi na podstawie konstytucji i pism Marii od Męki Pańskiej*; Krzysztof Romanowski, *Antropologia eucharystyczna w przemówieniach Jana Pawła II podczas jego trzeciej pielgrzymki do Polski*; Jerzy Kraśnicki, *„Wiadomości Kościelne Archidiecezji w Białymstoku” 1975—1985. (Studium historyczno-bibliograficzno-teologiczne)*; Katarzyna Mioduszevska, *Wierzenia*

i praktyki szamanistyczne u Buriatów; Kazimiera Szumał, Tworzenie się parafii katolickiej w Mistrzejowicach w latach 1970—1983.

Czerwiec 1990: Krzysztof Milczarek, *Sobór Watykański II w relacji łódzkiego „Głosu Robotniczego”* (Studium z zakresu psychologii pastoralnej); Waldemar Woźniak, *Religijność wychowanków zakładu poprawczego w świetle przeprowadzonych badań* (Studium z zakresu psychologii pastoralnej); Stanisław Broda, *Orędzie biskupów polskich do ich niemieckich braci w Chrystusie z roku 1965 na łamach „Dziennika Łódzkiego”* (Studium z zakresu psychologii pastoralnej); Maciej Paramuszczak, *Przemoc w filmie jako problem duszpasterski* (Studium z zakresu psychologii pastoralnej); Daniel Gliński, *Dzieje parafii Sniadowo w latach 1818—1925*; Adam Michalski, *Dzieje duszpasterstwa i katechizacji głuchoniemych w diecezji katowickiej do roku 1982*; Zbigniew Wojciechowski, *Metoda preewangelizacji misyjnej św. Pawła Apostoła w świetle pism Nowego Testamentu*; Małgorzata Najman, *Maryjność Zgromadzenia Córek Matki Bożej Bolesnej w świetle Konstytucji i Dyrektorium*; Irena Radulska, *Chrystocentryczna motywacja działania w Regule świętego Benedykta*; Paweł Szumilas, *Teorie magii u Geodzea Frezera, Bronisława Malinowskiego i Wilhelma Schmidta*; Piotr Głowacki, *Świętość kapłańska w nauczaniu i życiu biskupa Franciszka Korszyńskiego (1893—1962)*; Henryk Krowicki, *Zadanie formacji duchowej w Seminarjach Duchownych na podstawie Soboru Watykańskiego II i Dyrektorium Posoborowego*; Wiesław Mikulski, *Biblijne idee wybrania i powołania w polskiej literaturze biblijnej*; Piotr Lewczuk, *Religijno-moralne treści przemówień Jana Pawła II do młodzieży podczas wizyt apostolskich w krajach europejskich*; Leszek Woronieccki, *Interpretacja J 20, 30—31 jako zakończenie czwartej Ewangelii*; Ewa Pliszka, *Teologia życia wspólnotowego w świetle pism Franciszki Siedliskiej*; Stanisława Tupaj, *Zycie zakonne jako służba Kościołowi w ujęciu Franciszki Siedliskiej, założycielki Zgromadzenia Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu*; Jarosław Cybulski, *Neokatechumenat jako jedna z form ewangelizacji i katechezy w świecie współczesnym*; Jan Cwikowski, *Obraz Jezusa Chrystusa w ujęciu „Euhemera” oraz w ujęciu autorów kazań „Współczesnej Ambony” w latach 1957—1988*; Barbara Krzyżanek, *Inspiracje biblijne w papieskich wypowiedziach o pracy ludzkiej podczas pielgrzymek do Polski*; Anna Agnieszka Wójcik, *Piotrowe „Trzeźwymi bądźcie” (1 P 5, 8) w Listach Pastorskich Episkopatu Polski w okresie posoborowym*; Marek Dziudziel, *Ewolucja nauki Kościoła o rozwoju na podstawie encyklik papieskich „Populorum progressio” i „Sollicitudo rei socialis”*; Ryszard Podgórski, *Charyzmat życia konsekrowanego dla świata w*

nauczaniu Jana Pawła II w latach 1978—1984; Kazimierz Wilgodzki, *Matka wobec problemów moralnych rodziny chłopskiej na podstawie pamiętników kobiet wiejskich*; Grażyna Błach, *Założenia i zadania wychowania chrześcijańskiego w artykułach publikowanych na łamach dwumiesięcznika „Katecheta”*; Stefania Dziąg, *Rola rodziny w przygotowaniu dziecka do pełnego uczestnictwa w Eucharystii w polskich posoborowych publikacjach katechetycznych*; Maria Gendera, *Działania katechety proponowane przez podręcznik metodyczny „Bóg z nami” cz. I w świetle wybranej literatury przedmiotu*; Krystyna Jóźwik, *Program życia chrześcijańskiego ukazany młodzieży polskiej w przemówieniach Ojca św. Jana Pawła II*; Janina Kittowska, *Model wychowania chrześcijańskiego w twórczości księdza biskupa Zygfryda Kowalskiego*; Teresa Klusek, *Nauka o rodzinie w materiałach katechetycznych kielecko-warszawskich V—VIII w świetle adhortacji „Familiaris consortio”*; Maria Król, *Model wychowania chrześcijańskiego w twórczości ks. Bronisława Markiewicza, założyciela Zgromadzenia św. Michała Archanioła*; Kamila Zarzycka, *Model wychowania chrześcijańskiego w podręcznikach dla ucznia według II Schematu Programu Szczegółowego*; Piotr Guzy, *Katecheza chrzcielna jako podstawa chrześcijańskiego wychowania dzieci*; Emilian Jędryka, *Motyw patriotyczny w przemówieniach papieża Jana Pawła II podczas jego drugiej pielgrzymki do Ojczyzny w 1983 roku*; Jolanta Kiszewska, *Problemy moralne człowieka chorego i cierpiącego w publikacjach Krystyny Osieńskiej*; Wanda Kroczyńska, *Radę ewangeliczne podstawą doskonałości chrześcijańskiej w świetle wypowiedzi Jana Pawła II*; Bernarda Misiewicz, *Oddanie za Kościół i zbawienie świata na wzór Maryi na podstawie pism Marii od Męki Pańskiej i konstytucji Zgromadzenia Franciszkanek Misjonarek Maryi*; Bogusława Stanisław, *Ideal życia zakonnego siostry służebniczki NMP Niepokalanie Poczętej, według wypowiedzi Matki Leony Jankiewicz, pierwszej przełożonej generalnej Służebniczek Starowiejskich*; Teresa Wyszczeka, *Postawa pokutna chrześcijanina w świetle tekstów eucharystycznych okresu Wielkiego Postu z Mszału Pawła VI*; Dorota Suchocka, *Przekaz problematyki moralnej na łamach „Rycerza Niepokalanej” w latach 1981—1986*; Dorota Daniłowicz, *Opinie i orzeczenia czytelników „Powściągliwości i Pracy” na temat sposobu redagowania miesięcznika.*

Z WYDZIAŁU KOŚCIELNYCH NAUK HISTORYCZNYCH I SPOŁECZNYCH

1. HABILITACJE

Ks. Stanisław Kobielus, *Niebiańska Jerozolima. Od sacrum miejsca do sacrum modelu.*

Recenzenci: prof. dr hab. Alicja Karłowska-Kamzowa (UAM—Poznań)
ks. prof. dr hab. Janusz St. Pasierb (ATK)
doc. dr hab. Andrzej M. Olszewski (UJ)

Data kolokwium habilitacyjnego: 14 grudnia 1989 r.

Ks. Jerzy Cygan, *Walerianus Magni (1586—1661) „Vita prima” operum recensio et bibliographia.*

Recenzenci: prof. dr hab. Zbigniew Ogonowski (UW)
ks. prof. dr hab. Eugeniusz Wyczawski (ATK)
ks. doc. dr hab. Józef Mandziuk (ATK)

Data kolokwium habilitacyjnego: 5 kwietnia 1990.

Ks. Jan Gliściński, *Polityka kościelna św. Hilarego z Poitiers.*

Recenzenci: ks. prof. dr hab. Emil Stanula (ATK)
prof. dr hab. Jan Sulowski (PAN)
ks. bp prof. dr hab. Jan Śrutwa (KUL)

Data kolokwium habilitacyjnego: 21 czerwca 1990.

Ks. Henryk Skorowski, *Antropologiczno-etyczne aspekty regionalizmu.*

Recenzenci: ks. prof. dr hab. Helmut Juros (ATK)
prof. dr hab. Gerard Labuda (UAM — Poznań)
doc. dr hab. Józef Borzyszkowski (UG)

Data kolokwium habilitacyjnego: 21 czerwca 1990.

Ks. Tadeusz Wołoszyn, *Religijność a działania uznane za ważne w okresie przemian społecznych w Polsce 1974—1981—1982.*

Recenzenci: prof. dr hab. Edward Ciupak (UW)
prof. dr hab. Andrzej Święcicki (ATK)
ks. doc. dr hab. Janusz Mariański (KUL)

Data kolokwium habilitacyjnego: 2 maja 1990.

2. DOKTORATY

Wojciech Tomaszewski, *Warszawskie edytorstwo muzyczne w latach 1772—1865.*

Promotor: ks. prof. dr hab. Jerzy Pikulik

Recenzenci: ks. prof. dr hab. Eugeniusz Wyczawski (ATK)

doc. dr hab. Andrzej Chodkowski (UW)

Data obrony doktorskiej: 1 czerwca 1990.

Józef Woźniak, *Integracja kulturowo-społeczna emigrantów a prawo do wolności religijnej w nauczaniu społecznym Kościoła.*

Promotor: ks. doc. dr hab. Bronisław Panek

Recenzenci: ks. prof. dr hab. Helmut Juros (ATK)

ks. prof. dr hab. Joachim Kondziela (KUL)

Data obrony doktorskiej: 1 czerwca 1990.

A. Lewek